

Houd ons gaande

Vreugde en hoop

bij 25 jaar Karmelbeweging

Redactie: Pierre Humblot en Wilhelmine van Vugt

Houd ons gaande

Vreugde en hoop bij 25 jaar Karmelbeweging

Een bundeling van korte artikelen van leden en belangstellenden van Karmelbeweging, bij gelegenheid van haar jubileumjaar in 2020, in het heetst van de Corona crisis.

Redactie: Pierre Humblet en Wilhelmin van Vugt

Nijmegen – Purmerend, oktober 2021

Inleiding

Karmelbeweging beleefde op 7 oktober 2020 haar zilveren jubileum. Maar in de zomer van 2020, toen het corona-virus tot steeds strengere maatregelen noopte, zagen we ons gedwongen het jubileumfeest uit te stellen. We hebben toen gezocht naar manieren om de leden toch te betrekken bij het gedenken van 25 jaar Karmelbeweging. Dit “zomaar” voorbij laten gaan voelde niet goed. Daarom hebben we een uitnodiging gestuurd aan alle leden om een korte impressie te schrijven, over wat hen juist nu “vreugde en hoop” geeft. We schreven toen:

Vanuit ons staan in het Karmelcharisma zijn hoop en vreugde twee krachten die ons voortstuwen. Daarom willen we als alternatief voor een samenkomst elkaar juist daarop bevragen:

- *Wat blijft voor jou overeind en geeft je vreugde?*
- *Wat houdt jou staande?*
- *Wat geeft je hoop?*

Speciaal in dit corona-tijdperk willen we vanuit die vragen inhoudelijk bezig zijn, juist met het oog op onze toekomst.

Een groot aantal leden heeft gereageerd op deze uitnodiging. Wat zij ons toestuurden hebben we in deze uitgave gebundeld. Uit de verschillende invalshoeken en herinneringen blijkt hoe gevarieerd de ervaringen van onze leden zijn. De één grijpt terug naar het begin van Karmelbeweging, een ander schrijft vanuit de huidige tijd van “afstand bewaren”. Dat toont ook de ontwikkelingen die zich in de vijftientig jaar van het bestaan van Karmelbeweging hebben voorgedaan; bijvoorbeeld dat er nu onder ons mensen van het eerste uur zijn, naast leden die op een later moment lid zijn geworden.

Die verscheidenheid qua achtergrond genereert ook ieders innerlijke beweging op verschillende wijze en brengt zowel herkenning met zich mee, als het bevragen van elkaar. Kenmerk van onze samenkomsten is dan ook vooral de ontmoeting, waarin die uitwisseling vruchtbaar wordt.

We hopen dat deze bundeling van ervaringen van onze leden plaatsvervangende gesprekken mogen blijken, daar waar het door corona stilviel in ons midden...

Corona-tijd: een tijd waarin we noodzakelijkerwijs ons meer naar binnen moesten keren doordat de dagelijkse gang van leven drastisch veranderde; we moesten het meer in ons eentje zien te klaren... een confrontatie met meer eenzaamheid, met angst om besmet en ziek te worden, met verlies in onze eigen omgeving en van broeders en zusters in onze Karmelfamilie...

Hoe klaarden we dat? Welke goede vruchten zijn er dan te vinden in het land van de Karmel? De door de stuurgroep aangereikte thema's vreugde en hoop, hoorden wij terug in de toespraak van de Prior Generaal van de Karmelieten, Miceál O'Neill, tijdens zijn lezing ter gelegenheid van de herdenkingsdag van Titus Brandsma, in de Sint Franciscusbasiliek in Leeuwarden op 27 juli 2021.

Hij citeerde uit de aantekeningen van Titus over diens manier om met lijden om te gaan:

“Zie het leven als een kruisweg, maar denk eraan je kruis op je schouders te dragen met moed en vreugde, omdat Jezus door zijn voorbeeld en genade het voor allen lichter heeft gemaakt...”

En, vervolgt hij:

“Vermijd droefheid, hoe zwaar de beproeving die we ondergaan, ook is.....”

Van Titus beproefde ervaring en lichtend voorbeeld kunnen we leren om niet overmand, overvrouwd te worden door verdriet en wanhoop, maar te blijven zoeken naar de essentie van de menselijke waardigheid, in de nabijheid van God, die een God van liefde is.

Ook paus Franciscus kan ons in dat opzicht inspireren. In zijn encycliek *Fratelli Tutti* schrijft hij:

“Toch zijn wij christenen ons er terdege van bewust dat als de muziek van het Evangelie ophoudt te weerklinken in ons eigen wezen, wij de vreugde zullen verliezen die geboren wordt uit mededogen, de tedere liefde die geboren wordt uit vertrouwen, het vermogen tot verzoening dat zijn bron heeft in de wetenschap dat wij zijn vergeven en uitgezonden.” (Fratelli Tutti 277)

Paus Franciscus wijst ons in deze encycliek ook op de schaduwen die onze wereld bedekken. Die schaduwen doen zich ook voor in onze persoonlijke levens als Karmelbewegers en in onze Karmelbeweging als geheel.

Onze leeftijden stijgen en daardoor onze kwetsbaarheden... Ons ledenaantal stijgt niet en zal mogelijk teruglopen... We verloren dierbare leden binnen Karmelbeweging en binnen de gehele Karmelfamilie...

Schaduwen doen ons en het leven geweld aan, maar Paus Franciscus gelooft, en wij doen dat graag met hem, dat het grote tegengif hiervoor broederschap en zusterschap is. En in die broederschap en zusterschap zullen vreugde en hoop onze sterkte zijn. In deze beide woorden zit een kracht die je opstandingskracht zou kunnen noemen.

Vreugde en hoop als vruchten van de opstanding, sterker dan corona, schaduwen en dood!

Laat ons, weliswaar enigszins verlaat, maar niet minder vreugde- en hoopvol ons 25-jarig jubileum vieren in zuster- en broederschap en dankbaar zijn dat we in die 25 jaar ons tegoed hebben mogen doen aan deze goede vruchten, doordat we mochten komen in het land van de Karmel...

*Namens de Stuurgroep van Karmelbeweging,
Wilhelmien van Vugt*

Voorbereiding – Elise Vorstermans

Een van Taizé 's liederen zingt in het Engels:

'In the Lord I'll be ever thankful': 'In de Heer zal ik altijd dankbaar zijn.'

Ooit maakte ik er een Nederlandse vertaling bij. Dit werd:

*“Hoop en vreugde zullen mij leiden,
in de liefde van God.*

*Sta rechtop, wees niet bang,
laat nu klinken: God is hier.*

Laat nu dan klinken: God is hier.”

Vreugde is voor mij iets anders dan blijdschap. Ook iets anders dan gelukkig-zijn. Vreugde kun je soms ervaren terwijl er diep verdriet in je leven is. Soms ook bij pijn. Of wanneer je jezelf, of een ander tegenvalt. Het is ervaring van een diepere verbondenheid. Met je diepste grond, met een ander, Ander.

Iedere morgen lees ik een klein gedeelte uit Jezus' blijde boodschap. Soms komt er een moment dat de tekst mijn hart raakt. Dan weet ik me aangesproken. Soms voel ik me bevestigd, maar vaker wordt me zo een mogelijkheid gegeven om met een andere blik te kijken naar mezelf, of de situatie zoals die nu is. Anders dan ik zelf had kunnen bedenken. Vertrouwvoller, lichter.

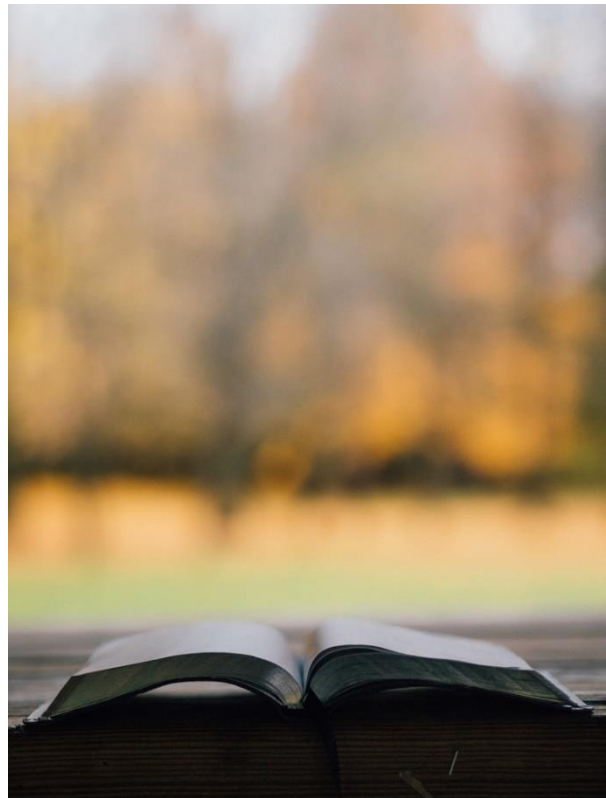
Vreugde is dat, die ruimte geeft.

'Ruimte om Hem die ons vestigt en grondt', we zingen het graag binnen de Karmel.

Bij een goede vriend stond vroeger een foto van een jong overleden zuster. Haar portret, met daaronder:

“Aan u behoort mijn zwijgen en mijn lied.”

Mijn hoop ligt hierin: dat ik me, ook als ik niets weet te zeggen, gehoord weet. Gekend.

Dat ik, terwijl ik lijd aan mijn beperkingen, een nieuwe weg gewezen krijg.

Dat het zingt in mij, ook als ik met lege handen denk te staan.

Daarvan mogen we ook in deze vervreemdende Coronatijd, in stilte getuigen zijn.

Getuigen van de hoop die in ons leeft:

‘Sta rechtop, wees niet bang, laat nu klinken: God is hier.’

Mijn vreugde: dat we, welke religieuze levenswijze we ook gekozen hebben, in het voetspoor van Jezus mogen leven. Zijn wie we werkelijk zijn: één in zijn liefde. Met Hem thuis in het hart van God.

Zo leef ik binnen de Karmelfamilie, die hier in Nederland steeds kleiner wordt. En ik hoop en ‘weet’: het is allemaal voorbereiding op wat nog komen gaat.

Bij het 25-jarig bestaan van Karmelbeweging – Remke van Marle

Tien jaar geleden schreef ik: “De plaats waar je staat is heilige grond” is voor mij een aanroep die me heel dierbaar is geworden.”

Dit is voor mij niet veranderd. De plaats waar je staat kan een eigen keuze zijn, maar in het bewustzijn van dat deze plaats je gegeven is, stroomt de genade en de kracht binnen om de plaats te ervaren als heilige grond. Door zo te kijken naar de plaats die ik inneem als vrouw, echtgenote, moeder, oma, zus, vriendin en actief lid van Karmel Twente kan ik het volhouden, omdat er grote dingen met mij gebeuren als ik me blijf richten op het geheim van het leven. De Karmelregel geeft me daartoe de richting en alle ruimte.

In de afgelopen jaren ben ik ook actief geweest in de Werkgroep Samenkomst en heb mij ingezet om het proces van “gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid” vorm te geven. Vanuit Karmelbeweging is deze bewustwording in gang gezet. Op dit moment zien wij – als overgebleven WSK leden – die opdracht als afgerond en geven we alle ruimte aan het bestuurlijk overleg familiebreed.

Mijn hoop en toekomst ligt bij de Stichting Karmel Twente die als doelstelling heeft de spiritualiteit van de Karmelorde op eigentijdse wijze vorm te geven. Deze spiritualiteit is per definitie maatschappelijk betrokken spiritualiteit. Zij kenmerkt zich door een samen zoeken naar de diepere lagen van ons leven en samenleven, naar sporen van Gods aanwezigheid.

Karmelbeweging in coronatijd – Stans Ligthart

In het begin van het ‘coronatijdperk’ overheerste bij mij en bij bijna iedereen in mijn omgeving het gevoel van onzekerheid. Het aantal besmettingen, opnames in de ziekenhuizen en IC’s liep razendsnel op. Dat maakte me wel bang. Maar al snel merkte ik dat er best nog veel mogelijk was met de juiste voorzorgsmaatregelen. Ik ervaar nu ook veel rust en ruimte. Veel afspraken gaan niet door, mijn wereld wordt kleiner. Er is meer tijd voor verdieping, wandelen, lezen, film kijken, een mooi telefoongesprek met iemand die echt alleen binnen zit, of zomaar luisteren naar de stilte.

De tijd hebben/nemen, het is net of ik alles intenser ervaar, of de tijd soms even stil staat en alleen de ervaring van het nu er is. Dat geeft een diepe vreugde. Ik geniet van deze tijd, al is dat wel gemengd met iets van gène om al die mensen die zo lijden onder deze pandemie.

Vreugde dus. Waarin is dan de hoop gelegen?

Dat ik me in vertrouwen mag overgeven aan God, Vader, Eeuwige, Geliefde. Hoop dat deze periode mensen oproept om meer stil te staan bij onze kwetsbaarheid en de kwetsbaarheid van onze planeet. Dat het goed is ook al is het niet goed naar onze maatstaven.

Vanmorgen werd ik getroffen door het volgende citaat:

*‘Als het leven roept dan moet ons hart zich haasten
Afscheid te nemen, overnieuw te beginnen
En zich manmoedig, zonder om te turen
Aan andere verbanden overgeven’.*¹

Daaraan moest ik ook denken toen ik bovenstaande uitnodiging las om te delen wat je hoop en vreugde geeft in deze coronatijd. Ik zou dan zelf het woord ‘leven’ met een hoofdletter schrijven. Het is het Leven dat je roept de weg te gaan die vóór je ligt en waarbij je je gesteund mag weten door datzelfde Leven.

¹ Herman Hesse, citaat uit ‘Tussen Voltooien en Verwachten, Brief aan (oudere) religieuzen’. Ria Gommers. pag. 47.

De stilte trok ons een enorme diepte in – Corine Mulder-Paes

Hoe houd je je staande?

Wat blijft overeind en geeft je vreugde?

Wat geeft je hoop?

Bij mijn huwelijk halverwege jaren 70 kreeg ik een letterbak cadeau in de vorm van een huis. In die beginjaren vulde die letterbak zich met dierbare voorwerpjes, elk met een eigen herinnering.

Gaandeweg werden de “kamers” van mijn letterbak gevuld met dat waartoe de bak bedoeld was: met letters. Met OCARM, met KKD, met KB en KW en SK. Zij vormden met hun spiritualiteit de bouwstenen voor de wanden van de kamers. Toen kon ik nog niet vermoeden welk een levend fundament die wanden zouden vormen voor de letters die later mijn leven binnenslopen: ernstige ziektes als FAP, DM, CNI, troffen mij, PTSS, MS en SLE troffen (jonge) leden van mijn familie.

Ik vroeg onze lieve Heer of het de bedoeling was het hele alfabet langs te laten komen. De eerste vraag was: Welk perspectief is er? Hoe houden we het vol? Hoe blijven we overeind? Waar laten we ons door leiden?

Maar we verstilden, de stilte trok ons een enorme diepte in, de Stilte gaf ons ook weer terug aan onszelf. Ik spreek over ‘we’ en niet over ‘je’, want met diepe dankbaarheid zie ik hoe we als gezin elkaar nabij zijn en niet opgeven, hoe we ontdekken waar het in het leven werkelijk om gaat, hoe we ieder op eigen wijze het schild van het vertrouwen aantrekken en elkaar moed inspreken en in elkaar de hoop levend houden dat

het wel goed komt, dat er een Dragende Grond is waarop we onze weg verder kunnen gaan, ook met onze beperkingen.

Dat geldt ook voor mij, als lid van Karmelkring Elia in Dordrecht. De naam Elia hebben we recht gedaan. We hebben vol ijver ons ingezet om het Karmel-erfgoed levend te houden in onze stad en daarbij hebben we veel weerstand

moeten doorstaan. Toch zijn we altijd de dialoog aangegaan, met de liefde als midden. Ook hebben we vaak teugels gemaakt voor onze mond om onze integriteit niet te schenden wanneer we geconfronteerd werden met ongelooftwaardig gedrag.

We hebben het verband behoed door bijEEN te komen in gebed en samen Schrift te lezen. Nu onze pastoor is uitgetreden heb ik ook zijn letters in mijn letterbak een plek gegeven. Ik realiseer me, dat mijn karmelitaanse roots me hierbij richting hebben gewezen in de liefde, in het geloof de draad met elkaar weer op te pakken en de hoop nooit te laten varen, niet in de parochie en niet in de mij zo dierbare Karmel.

Het geknakte riet zal niet breken,
de kleine vlam zal niet doven.

Altijd zal ik mijn handen mogen
leggen in de handen van God en
Hij laat niet los. Ik mag / wij
mogen de weg gaan van Jezus
Christus en die weg is heilig en
goed. Daarin zit voor mij de
vreugde: de kracht die we – in

geloof – ontvangen, mogen en kunnen we doorgeven, heel dichtbij, in kleine kring en dat is ook Karmel in beweging.

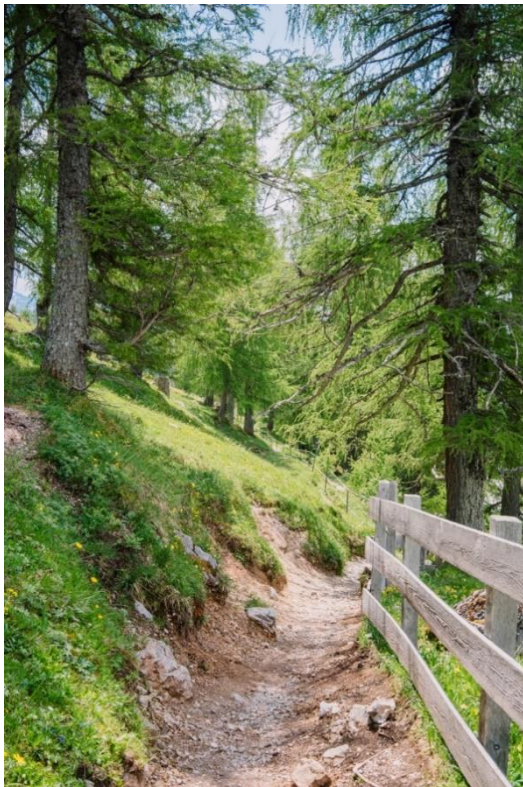

Met de liefde als midden – Wilhelmine van Vugt

Op 7 oktober 1995 stond ik met 26 andere spiksplinternieuwe Karmelbewegers op de trappen in de Jozefkerk, het huidige Titus Brandsma Memorial.

Ontroering maakte zich onverwacht van mij meester... Op die trappen in onze kerk kreeg dat verlangen een unieke vorm, die bij mij persoonlijk en bij mijn leven paste.

De ontroering was er niet in de laatste plaats omdat ik nooit had kunnen dromen dat voor mijn religieuze verlangen een leefvorm voorhanden zou zijn. Wel dus. Een prachtige ontdekking voor mij was dat mijn eigen huis, mijn huiskamer, met recht een Karmelplek genoemd kan en mag worden.

De Karmelregel geeft daarbij mijn leven een bedding waarin ik de Karmelitaanse spiritualiteit daadwerkelijk gestalte kan geven. Zowel in mijn persoonlijk leven, als in mijn werkzame leven houdt ze mijn leven in het lood. Wat mij bijzonder inspireert, is het gedeelte uit de Karmelregel waar het gaat over het elkaar wijzen op overdrijvingen en tekorten “met de liefde als midden” (§ 15). Dit gedeelte werkt als een kompas voor mij in de relationele sfeer: het loodst mij door bergen en dalen, laat mij tussen de klippen door laveren, leidt mij veilig langs afgronden. Het *opent me* naar de ander.

Er zijn genoeg zaken om ons zorgen over te maken, maar toch gloort er hoop dat we onze beweging gaande houden in deze onzekere tijden. Lichtpuntjes zijn voor mij bijvoorbeeld de groeiende samenwerking tussen de geledingen van onze Karmelfamilie en ons gebruik van nieuwe communicatiemiddelen.

En we hoeven het niet alleen te doen: onze God trekt met ons mee! “Nooit zonder reisgenoot...”

Leven in Liefde – José van Sante

Het jaar 2020 is getekend door de uitbraak van het corona-virus. Allerlei plannen en voornemens zijn de kast in gedaan. Mondjesmaat is er met voorzichtigheid toch iets ondernomen, maar van volop leven zoals voorheen is geen sprake. Wat heeft dat met me “gedaan”?

Teruggezet in de eigen “cel” heb ik met meer aandacht mijn lees-lijn over gebed door kunnen zetten. Ik voel me gezegend met een vriend met wie ik hierover kan spreken ter verdieping van wat ik lees. Met een vriendin lees ik de Navolging en we bespreken ons ongemak met de tekst. Daaruit volgt vaak

de verrassing van de wijsheid, die geschonken wordt.

Alle nodige overleg is via Whatsapp gegaan – de groepen waarmee ik me verbonden heb, houden dankzij dit hulpmiddel contact.

Gaandeweg deze maanden van lezen en overdenken is me een leef motto gegeven: *leven in Liefde*. Het vraagt elke dag voldoende overdenking, en geeft vooral vreugdevolle manifestaties in de gewone dagelijkse gang. Om een voorbeeld te geven – winkelen is anders, ik zie de mensen om me heen meer en een vriendelijk woord of een glimlach komt als vanzelf. Vandaar mijn keuze voor het woord *manifestatie*; want ik heb niet de indruk dat IK nu zoveel doe, het voelt eerder dat er meer kan gebeuren aan ons beiden.

Ardaline Pouw – Een ongekende vreugde

.... En daar stonden we met zijn allen op 7 oktober 1995,
daar in die mooie Karmelkerk in Nijmegen...

Een ongekende vreugde overstroomde mijn hart! ...

En vanaf die tijd is de beweging verder in gang gezet,
met elkaar wel of niet zien,
wel of niet spreken...

Maar altijd weer met de warme ervaring dat we er bij de Karmel
“gewoon” mogen zijn!

Voor en met elkaar...

Dat krijgt gestalte in onze verbondenheid met de gebedstraditie van de Karmel,
in hoe de moeder Gods ons schraagt en draagt,
Maria Stella Maris uit mijn geliefde Flos Carmeli,
onze toeverlaat en steun in vreugde en verdriet,
in blijheid, in iedere gesteldheid van hart,
in de eigen werkzaamheden die ons allen gegeven zijn,
maar vooral ook in de verbondenheid die we beleven,
in en vanuit onze eigen cel...

De Karmel met zijn betrokkenheid op ieder mens en iedere ziel in zijn of haar
bestaan,
die Karmel is een leidraad en weldaad voor ons als zoekende bewogenen...

Bij de vreugde is altijd weer de grote dankbaarheid van hart....

Als in de vroege ochtend de zon zich al wat laat kleuren
en over de weilanden zich een glans van parelende dauwdruppeltjes uitstrekt,
dan hier in mijn eigen cel in het Amstelveense...

kijk ik met veel welbevinden uit mijn raam....

En staande op mijn balkon...

Denk aan allen die me lief zijn en
om niet beminnen,
en het bemind worden...

De vogels zingen hun hoogste lied
al zo vroeg in de schone morgen...

☀ En de dag begint
Ora et labora...

Corona – Peter Lammers

Het was een heel heftig begin, van de Coronaperiode. Stans en ik waren niet welkom op de verjaardag van een zus van haar, want we kwamen uit het gevaarlijke Brabant. Dat was heel confronterend, omdat wij dat heel anders zagen. In Oss waren er toen nog geen besmettingen, wel in Bernheze. Meteen begreep ik dat mijn eigen verjaardag niet door kon gaan vanwege het “blijf thuis advies”. Via een conference call kon ik toch samen met mijn broers en zussen koffiedrinken en gebak eten. Ook de kinderen en kleinkinderen waren via facetime aanwezig op mijn verjaardag. Dat was heel leuk. Ook was het onwerkelijk, dat je in de Goede Week geen diensten kon meemaken in de kerk. Gelukkig mocht ik een aantal keren mee voorgaan met pastor Buitendijk. Het was een bijzondere ervaring.

Omdat wij een heel grote tuin hebben, hoefden we niet de gehele dag binnen te blijven. Ook durfden mijn vrouw en ik op door-de-weekse dagen uit te gaan. We gingen samen of alleen wandelen of fietsen. Er zijn genoeg plekken in de omgeving van Oss waar je op die dagen geen mensen tegenkomt.

Omdat mijn vrijwilligerswerk voor de parochie kwam te vervallen had ik ineens heel veel tijd over. Dus belde ik meer met bekenden en kon ik heel veel tijd besteden aan mijn hobby, het inkopen en verkopen van tweedehands boeken. De internetverkoop liep gesmeerd. Jammer (maar begrijpelijk) dat alle boekenmarkten werden geannuleerd.

In de afgelopen periode zijn een aantal goede kennissen overleden. We mochten bij een crematie aanwezig zijn. Dat was fijn, maar we hadden haar graag een afscheid in onze kerk gegund. Ook zouden we graag van een aantal karmelieten persoonlijk afscheid hebben genomen. Gelukkig konden we die diensten via internet volgen.

Dankzij facetime konden we het contact met de kinderen en vooral de kleinkinderen in stand houden. Ze veranderen op deze leeftijd nog heel sterk. Zo konden we ook meeleven met het “thuisonderwijs”.

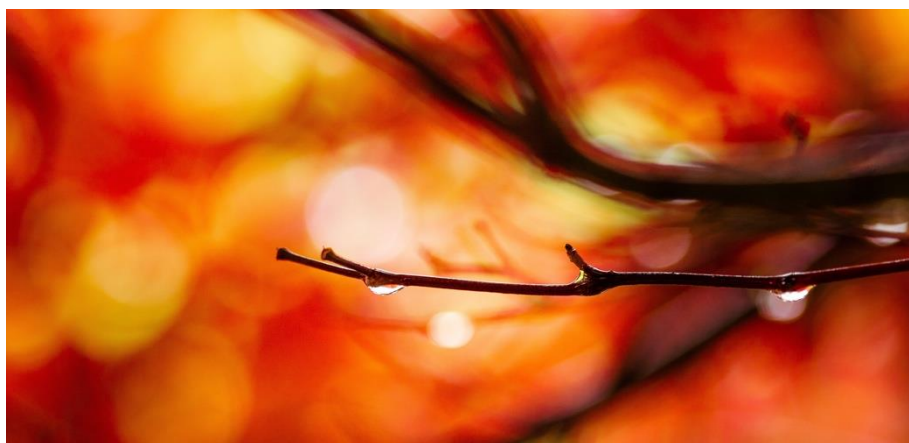
Gelukkig hebben we in de beide families niet te maken gehad met ziektes. Mijn vele vrijwilligerswerk kwam tot stilstand. Niet mee voorgaan in uitvaarten, geen parochiële busreis verzorgen, minder beurten als lector, geen bijeenkomsten van Karmelbeweging of karmelkring Oss, geen vesperdiensten, geen wekelijks lunchgroepje. Dat laatste was voor sommige alleenstaanden echt heel vervelend. Wel had ik heel veel tijd om tot bezinning te komen, familie en bekenden te bellen. Samen met andere leden van de stuurgroep Karmelkring Oss ideeën en plannen te ontwikkelen.

Kortom het was een tijd die heel veel stof deed opwaaien. Nog lang niet alle stof is neergedaald. En hoe de toekomst in het Osse eruit zal komen te zien, is nog niet helemaal duidelijk.

Op mijn bureau staat een rood kaartje met daarop de volgende tekst:

“Wees niet bezorgd, blijf je toevertrouwen, want Hij heeft al lang voor jou gekozen.”

Deze tekst sterkt mij in deze roerige tijd.

Karmel 1999-2020 – Jan A. Mulder

Een aantal jaren voor de toetreding kwam ik geregeld bij de Karmel-bijeenkomsten van de Karmelfamilie, alsook van de Karmelbeweging. Nijmegen en Colmschate waren de plekken waar we samenkwamen.

Het was zaterdag 20 november 1999 – op een speciale dag van de gehele Karmelfamilie – dat ik samen met Remke en Ans lid ben geworden van Karmelbeweging. Een korte voorbereiding in een gesprek met Constant Dölle en Wilhelmin van Vugt was goed om door Bernadette geroepen te worden en lid te worden.

Die zaterdag spraken we over hoe het Huis van de Karmel er uit zou moeten zien. Het was in dit kader de derde bijeenkomst. Aan het einde van de dag werd er een echte muur van het huis met schoendozen gebouwd. Op elke doos was een slogan geschreven. Wat geschreven stond staat geschreven. Ik weet het niet meer.

Het was mijn eigen beslissing lid te worden. In de middagviering sprak ik ten overstaan van de aanwezige Karmelfamilie mijn toetredingsbede uit. Alleen mijn vrouw Marijke was die dag meegekomen. Verder had ik niemand uitgenodigd. Het was mijn weg die ik wilde gaan.

Dat moment voelde voor mij als een “weer thuis komen”. Het voelde als het weer terug zijn in een leven dat ik als 18-jarige had verlaten, omdat ik andere keuzes wilde maken. Maar diep van binnen was er waarschijnlijk altijd een geraaktheid gebleven. Al moet ik wel bekennen dat ik er eerst wel tegenop zag. Maar dat was snel over.

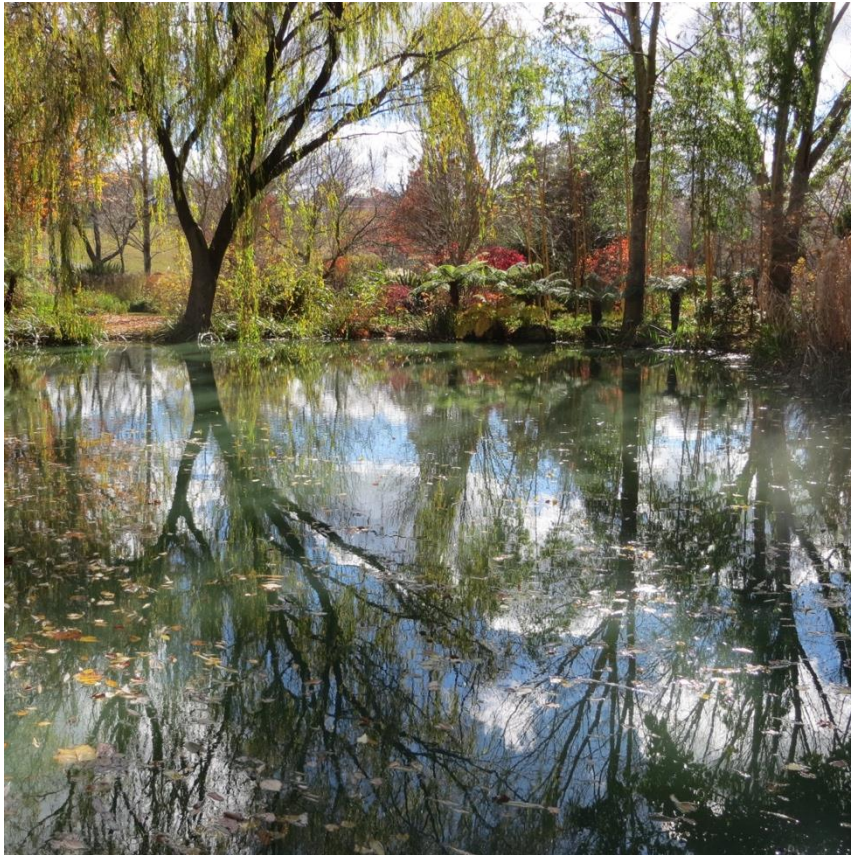
De jaren na mijn professie (zo voelde het voor mij) zijn hele belangrijke vormende en verdiepende jaren voor mij geweest. Met grote vreugde en genoeg ging ik steeds weer uit het hoge noorden naar het verre zuiden of het oosten. Die weg was nooit te lang. Geroepen worden om die weg te gaan brengt ook inzet met zich mee. Het was voor mij goed om te doen wat in je vermogen ligt. En met de woorden van pater Titus: om de gewone dingen met mijn vermogen groots te doen.

Wat geeft je vreugde en hoop?

In mijn parochiële activiteiten moet dat ook zeker zichtbaar zijn geweest. Zo heb ik in mijn vieringen mensen rust en stilte gegeven voor een innerlijke rust en een eigen betrokkenheid bij God. Het is voor mij ook een houding, een beweging, een bezinning, een lectio om de schrift te doorgronden, een stilte, een hart waaruit je doet en spreekt. Het houdt mij staande in vreugde en verdriet.

De weg die ik in 1999 met ons drieën gegaan ben, mogen wij ook elk jaar weer op 20 november vieren. Eens (met onze 12 ½ jarige professie) hebben we gefietst in het lege midden in Friesland. Het is die verbondenheid en deze zielsverwantschap met de Karmel die mij hoop en liefde geeft in horigheid aan Jezus Christus.

Gaandeweg – Door Hezemans

“Wat blijft overeind in me; wat houdt me staande; wat geeft me hoop?” Terwijl ik me deze vragen stel komt de middag van mijn toetreding tot Karmelbeweging, november 2015, als recent gebeuren terug in mijn herinnering. De feestelijke omlijsting, het welkom aan mij, de gekalligrafeerde Karmelregel die ik krijg als bevestiging van onze gezamenlijke weg, de liturgische inbedding, de vele gasten. Bovendien felicitaties en cadeautjes. Jan Brouns herinnerde me “het midden leeg te houden”.

Ik verstond hem als ontvankelijk te blijven voor Gods aanwezigheid, zonder deze in te willen vullen. Ik had voor het verhaal van de Emmaüsgangers uit het Lucasevangelie gekozen en ook voor het lied van Teresa van Avila “Voor u ben ik geboren”, dat Anne-Marie ter Beke zo ontroerend mooi zong.

Ook herinner ik me de leegte in de tijd daarna. Daar stond ik dan, alleen. Geen broeder of zuster om me heen. Het was nu aan mij om de leegte uit te houden. Ik vertrouwde Jezus als mijn leraar. Ik bleef actief als vrijwilliger in een katholieke parochie in Rotterdam, maar voelde me er steeds eenzamer worden.

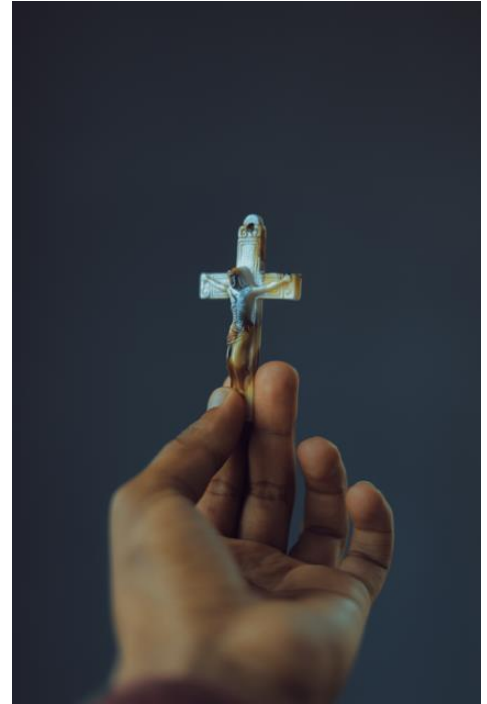
Nu ben ik, zijn we, 5 jaar verder.

Ik ben nog altijd Emmaüsganger. Ik ken de leegte nog altijd heel goed. Mijn hart dat zich niet openen kan, ik die niet door de oppervlakte heen kan kijken. Eenzaamheid. Tegelijk is het anders dan vroeger. Ik ben niet alleen op de heenweg, naar Emmaus. Ik

ben ook op de terugweg naar Jerusalem. Als ik contact zoek met een broeder en zuster, dan wordt dat gegeven en is dit betrouwbaar. Soms herken ik Jezus in een contact. Soms doet het me meer denken aan Maria. Op momenten de diepte van het leven te kunnen delen geeft me hoop en vervult me. In het licht van wat het me oplevert reik ik weinig uit.

Behalve in contacten met één concrete persoon heb ik een bedding gevonden in meerdere Karmelgroepen. Langzaam krijg ik voeling met de Karmelregel. Ik houd ervan om actief bij te dragen. Dat kan ik in de Werkgroep Samenkomst, in San José in Den Haag en ook wel buiten de Karmel. De Karmelfamilie is me steeds dierbaarder geworden en ook belangrijker. Ik vermoed dat we daar nog potenties in kunnen aanspreken, met name in het delen van ons charisma.

Ik heb ook een nieuwe studiemaniër gevonden in mijn Karmeltijd: Karmelitaans kijken, lezen, betrokken raken. Bibliodrama en de lectio divina hebben daar veel in betekend. Ik heb er Maria als krachtbron ontdekt; Dag Hammarskjöld als voorbeeld van een mens die alle levensfacetten, ook zijn maatschappelijke taken, in contact brengt met God; evenals Titus Brandsma dat doet, Etty Hillesum en Dietrich Bonhoeffer. Ik heb de liturgie en het gezamenlijk bidden leren kennen en waarderen. Ik ben gaan bidden, onwillig, onhandig, leeg en toch gedragen. Dit alles heeft me intiemer gemaakt met mezelf, met God, misschien ook met andere mensen.

Heeft het daarmee te maken dat ik het lijden als deel van het leven meer ben gaan toelaten? Dat ik toenadering zoek tot Jezus in het mysterie van zijn volle wezen, bij Hem wil zijn in zijn lijden? Minder wegloop voor mijn verantwoordelijkheid voor het onbeschrijfelijk lijden van zovele mensen?

Ik mis wel het gewone, frequente contact met broeders en zusters Karmelieten die een Karmelparochie in hun buurt hebben en / of gemakkelijk deel kunnen nemen aan vormingsactiviteiten.

Ik ben nu 79 jaar. Ik ben blij dat ik zo oud heb mogen worden. Het leven en mensen zijn zo onmetelijk rijk. Ik hoop bij te mogen dragen – binnen en buiten de karmelfamilie – dat het potentieel, de bronnen van het leven in ons allen aangeboord blijven en dat opnieuw worden. Het ons overstijgende, dat wat ons geschonken wordt, kan daarin zichtbaarder en voelbaarder worden; ik hoop taal en handelen te vinden om dit ‘eigentijds’ uit te drukken.

Niet meer van mij los te scheuren! – Mike Rijken

Ergens begin 1984 werd ik geraakt door de spiritualiteit van de Karmel aan de Groesbeekseweg te Nijmegen, mede door de openheid en vieringen in de kapel van de studentenkerk.

In dat jaar verscheen “Uit de Wereld van de Karmel”, het vierkante bruine boekje. Toen ik dat las begreep ik dat het klopte dat ik mij geraakt voelde:

ik had blijkbaar gevonden waarnaar ik, zonder het te weten, zocht.

Er volgden vele persoonlijke gesprekken tijdens leerhuisavonden, bezinningsdagen en -weken over de Karmelregel, Elia enz. Een week lang in het voetspoor van Teresa van Avila en Juan de la Cruz in hartje Spanje onder leiding van Otger Steggink en Pierre Mesters.

Omdat ik eind 1987 een baan kreeg in Den Haag, wilde ik mijn band met de Karmel borgen en zocht daarvoor een mogelijkheid. Zo ontstond het groepje Samba. Elke maand kwamen we een heel weekend samen, meestal in Nijmegen en een paar keer per jaar in Den Haag. De weekenden waren bezinnend, persoonlijk, plezierig (samen eten) en soms lastig; het was een grote inoefening van de Karmelspiritualiteit in ieders persoonlijke leven.

Nu, een dikke 36 jaar later, weet ik dat de Karmelspiritualiteit mij diep gevormd heeft; dat is niet meer van mij los te scheuren! Daarvoor ben ik God zeer dankbaar.

Alle mogelijk nog komende ellende ten spijt, zoals een coronavirus, de Karmelspiritualiteit is het fundament dat ik mee zal dragen op mijn levensweg steeds weer op zoek naar religieuze uitdagingen en mogelijkheden die mij zullen worden gegeven.

Leven met de Karmel, met de Karmelregel – Jos Kuijk-Wagemakers

Bij het lezen van een uitnodiging in een brief van Stuurgroep Karmelbeweging kwam bij mij een gedachte op. Ga eens lezen wat ik 10 jaar geleden schreef en hoe sta ik daar nu in. De moeite waard. Zeker.

Ik weet dat ik het toen moeilijk vond iets te schrijven over mijn leven met de Karmelregel. Vond het ook wel privé... Nu, 10 jaar later en dus ouder, vind ik het makkelijker er over te schrijven, te delen met anderen. Nu zijn er andere vragen; wat houd je gaande/ staande. Wat geeft je hoop. Besef dat het Karmelcharisma diep in mij geworteld is, onuitroeibaar. Is er vreugde ondanks verdriet?

Ik heb nog steeds iets met het woord 'worden'. Vind ik bijzonder. Dat betekent dat er beweging is, beweging blijft. Nu in deze tijd van corona is er veel beweging. Bij de eerste golf kwam het allemaal als een 'monster' op me af. Vond het eng, voelde me bedreigd, niet veilig en ook werd ik een beetje geleeft door de regels die er werden gesteld. Verdrietig over mensen in mijn omgeving die stierven aan corona. Dit ging met een sneltreinvaart. Had het gevoel het niet meer in de hand te hebben. Als ik maar thuis bleef ging het goed. Daar ging ik me als een vis in het water voelen. Lege agenda, eigen tijd invullen. Eigen moment van gebed invullen omdat er verder toch niets op de agenda stond. Ik werd letterlijk een ander mens. Doordat ik op mezelf werd teruggeworpen, in de stilte. Kon goed naar mijn lijf luisteren, mijn lijf voelde zich ook goed met de rust. Zo kon ik ook voor mezelf keuzes maken voor een rustiger leven. Er was vorming op mijn spirituele weg. Vorming in bewustwording van keuzes maken. Bewustwording van de goddelijke kracht die ik weer voelde in mijzelf en die me hielp bij keuzes. Je zou kunnen zeggen: Ik voelde me bekleed met Gods eigenschappen... Grote woorden lijkt het maar het voelde wel zo. Dit was de ervaring tijdens de eerste golf van corona.

We zitten inmiddels in de tweede golf. Vind het niet meer zo eng. Houd me netjes aan de regels en voel me daar prettig bij. Ben erg bezig met de vraag of er besef is

dat het Karmelcharisma diep in mij zit? Natuurlijk zou je meteen zeggen, maar er is twijfel. Die twijfel is ontstaan na een keuze die ik heb moeten maken om afstand te nemen van mensen van Karmelkring Oss. Mensen die me zeer dierbaar waren/ zijn. De keuze was van mij uit onvermijdelijk. Heel verdrietig, pijnlijk, eenzaam en zwaar. Ik moest de weg volgen waarvan ik voelde dat goed was. Er was even geen vreugde. Ik hield me vast aan de gebedsmomenten, daarin kreeg ik rust. Bleef in mijn cel als het ware. Langzaam kwam er weer een beetje vertrouwen. Vertrouwen in de toekomst zonder Karmelkring. Het gevoel lid te zijn van Karmelbeweging gaat niet weg. Die verbondenheid is er. Misschien onuitroeibaar zoals Pierre schrijft?? Ik blijf erop vertrouwen, evenals de ruimte die er ontstaat waarin mijn godsvertrouwen kan groeien.

– Wat blijft voor jou overeind en geeft je vreugde? Wat houdt jou staande? Wat geeft je hoop?

Overeind blijft voor mij het vertrouwen dat ik gezien word door de Ander, welke weg ik ook insla. Wat me vreugde geeft is het lezen van de bijbel met een groep. Iedere donderdagochtend met 5/ 6 mensen lezen we het evangelie van het komend weekend. Kijken wat ieder ziet en de uitwisseling daarna is rijkdom. Kijken wat ik er mee kan op mijn weg. Vaak vol vragen naar huis, maar vaak ook met een gevoel van vertrouwen. Zo ga ik dan weer op weg op mijn pad met kronkels, omwegen, rotondes en rechte stukken...

Iedere vrijdag een vast gebedsmoment, met Johan. Daarin las ik een psalm. Deze psalm geeft/ leert mij vertrouwen. Geeft me hoop voor de toekomst. Hopelijk toch ook weer een coronaloze tijd en vertrouwen dat mijn spirituele weg door blijft gaan.

Mijn ziel kleeft aan het stof. Blaas mij leven in, zoals Gij beloofd hebt.

Ik heb U mijn verhaal gedaan, Gij hebt mij aangehoord – zeg nu hoe ik gaan moet.

Uw weg, uw opdracht, dat ik die volbreng, uw wonderen overdenkend.

Mijn ziel verdrinkt in moedeloosheid, richt mij op, doe wat Gij hebt beloofd.

Wentel de weg der leugen van mij af. Verleen mij in genade uw Thora

Dat ik ga in trouw en waarheid, uw wereldrecht voor ogen

Dat ik mij vastklamp – beschaam mij niet.

De lange afstandsliep van uw geboden zal ik lopen goed voor mijn hart.

(Psalm 119,4. Een vertaling van Huub Oosterhuis, muziek Antoine Oomen.)

– *Wat houdt mij staande? Een goede vraag...*

We gingen door de Corona van vasten naar advent. In de vastentijd was het erg moeilijk allemaal. We moesten Pasen vieren zonder onze dierbaren. Maar ach, alles went. Dit ging goed door de telefoontjes, beeldbellen en veel appen.

Nu zijn we in de Advent gekomen. Wat betekent Advent? Verwachten, wachten, afwachten. In ieder geval wachten op een nieuwe geboorte. Iedere keer opnieuw. Een nieuwe geboorte. Spannend, wat en hoe gaat het gebeuren? Een geboorte brengt pijn mee. Dat is ook de ervaring van het afgelopen jaar. Pijn en verdriet. Maar... ondanks de pijn bij een nieuwe geboorte kan deze ook zeker iets moois brengen. Ik wacht af naar mijn nieuwe geboorte.

Verbonden in geloof hoop en liefde – Marianne Römers

Al weer een hele tijd ben ik belangstellend lid en dat het zo gebleven is heeft vooral zijn oorsprong in mijn persoonlijk levensverhaal.

Dat ik zolang op deze manier verbonden mocht zijn heeft mij meer dan goed gedaan; Ik sta niet alleen in mijn biddend hopen en gelovend leven, maar ben ook verbonden met een gemeenschap waarin ik mij herken.

De spiritualiteit van de Karmel is mij heel dierbaar en ze is ook een leidraad in mijn eigen leven.

Door alle ups en downs heen en ook in deze coronatijd ontdek ik steeds weer opnieuw dat er een dimensie in mijn leven is waarin ik verbonden ben met mijn goddelijke oorsprong. Een kern die onaantastbaar is, omdat ik daar ten diepste verbonden ben met de Schepper en met een leven dat verder reikt dan mijn lichamelijke, materiële en geestelijke gesteldheid.

Tijdens de eerste uitbraak van Corona en alle beperkende levensmaatregelen die ermee samenhangen had ik een levensbedreigende ziekte waarvan ik niet wist wat er zou gaan gebeuren en hoe het verder zou gaan.

Het was in de tijd voor Pasen dat ik geopereerd werd en mijn enige troost en kracht was dat Jezus zich in die laatste uren van zijn leven ook volledig moest toevertrouwen aan zijn Vader in de hemel. De Icoon van Christus, de muzikale gebeden en psalmen gaven mij moed en vertrouwen. Stil luisterde ik naar deze troostende en heilzame woorden. Door er zo naar te luisteren voelde ik dat er Aanwezigheid was.

Dit werd gesterkt door het bewustzijn dat er een kring, een gemeenschap om mij heen was; mensen die een lichtje voor mij hadden aangestoken, die voor mij aan het bidden waren of anderszins met mij verbonden waren in geloof hoop en liefde.

Na deze intense tijd overstroomt mij vaker een diep gevoel van dankbaarheid en ontroering en ook van verdriet. In gebed kan ik uiting geven aan mijn verbondenheid met het vele lijden van mensen in deze tijd. De stilte maakt dat ik dichterbij de bron kom.

Dankbaar ben ik ook dat ik zoveel jaren verbonden mocht zijn met de Karmelbeweging: een biddende, levende, bezielde gemeenschap.

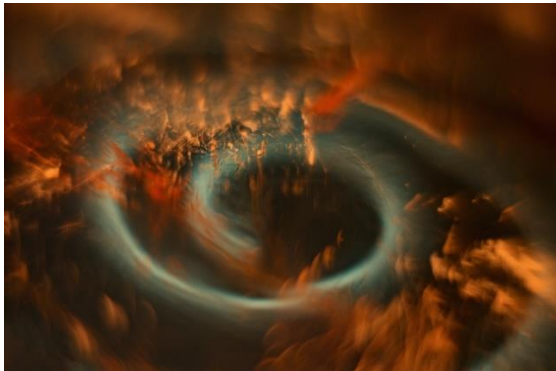
*“Omdat Gij het zijt
groter dan ons hart
die ons hebt gezien
eer wij werden geboren” (H. Oosterhuis)*

Je hoeft het niet alleen te doen – Anja van de Haar

De afgelopen periode heb ik ervaren als een tijd met veel eenzaamheid en overleven. Veel wandelingen heb ik gemaakt en genoten van de mooie, stille natuur; heel bijzonder.

Ik heb me weer eens in de teksten en het leven van Dag Hammarskjöld verdiept. Ik heb al heel lang het boekje van Jurjen Beumer over hem in de boekenkast staan en ben dat gaan herlezen. Heerlijk buiten in de schaduw heb ik de teksten tot mij laten doordringen. Zijn levensweg raakte me weer, zijn eenzaamheid, zijn buitenkant en zijn binnenkant, zijn merkstenen. Brilljante teksten, soms heel moeilijk te begrijpen maar door de beschrijving van Jurjen Beumer veel toegankelijker. De titel van het boekje is: "De langste reis is de reis naar binnen." Dit is een weg die ik ook bewandel, het duurt lang om te ontdekken wie we ten diepste zijn en misschien komen we er nooit achter. We gaan allemaal een andere weg. Wat mij heel diep raakte is wat Dag Hammarskjöld Pinksteren 1961 schreef:

"Ik weet niet wie – of wat – de vraag stelde. Ik weet niet wanneer zij gesteld werd. Ik herinner me niet dat ik antwoordde. Maar eens zei ik ja, tegen iemand – of iets. Vanaf dat moment heb ik de zekerheid dat het leven zinvol is en dat mijn leven, in onderwerping, een doel heeft. Vanaf dat moment heb ik geweten

wat het wil zeggen, "niet om te zien", of "zich niet te bekommeren om de dag van morgen".

Ook ik heb ooit ja gezegd, ik heb toen gedacht dat ik een gelukkig leven zou krijgen, dat ik blij zou zijn en dat ik en mijn kinderen een gezond leven zouden krijgen. Helaas bleek dat mijn verwachtingen niet klopten met de werkelijkheid. Mijn leven werd steeds moeilijker. Ik snapte er niets van. Door het herlezen van dit boekje met merkstenen begon ik er iets van te begrijpen. We zeggen ja tegen het mysterie van het leven, tegen de Eeuwige, maar we krijgen geen routebeschrijving. Steeds opnieuw is het je durven over geven aan Degene die met je meegaat. Want dat is wat ik uit de merkstenen van Hammarskjöld en in mijn eigen leven steeds opnieuw ontdek: hoe moeilijk en hoe onzeker je levensweg ook is, je hoeft het niet alleen te doen; er gaat Iemand met je mee.

Een origineel ontwerp – Herre Roorda

Wij komen in het klooster te Zenderen bij elkaar om samen het boek *‘De innerlijke ruimte. Een spirituele weg’* van Maria de Groot te lezen. Vanwege de corona-maatregelen is er extra afstand tussen de tafels en tussen ons als gespreksdeelnemers. Maar gaandeweg het gesprek wordt de ruimtelijke afstand minder ervaren. De betrokkenheid op elkaar groeit door wat uitgesproken wordt. Het zijn de levenservaringen die ieder van ons heeft opgedaan op ‘de kade’, een dichtelijke benaming van het alledaagse leven.

Eén zin uit het boek springt eruit: “Normale patronen bestaan niet. Bij elk mens past een eigen weefsel van daden en gebeurtenissen. Het gaat erom te ontdekken wat het ontwerp is dat ligt in jou”.

Zo worden we op het spoor gezet van het eigen en originele ontwerp dat in ieder van ons aanwezig is. Het eigen weefsel is gevlochten uit vele draden; anderen maken deel uit van mijn eigen weefsel, zoals ik zelf op mijn beurt dat doe bij anderen. In mijn weefsel is Karmelbeweging opgenomen. En deze beweging draagt bij tot het zoeken en ontplooiën van het eigen ontwerp dat ligt in mij en in ieder die ik ontmoet op mijn weg.

Je geraakt weten door de spiritualiteit van de Karmel is op deze middag bij ieder van de aanwezigen merkbaar. De Karmel vormt een draad in het weefsel. Soms nog een dun en beginnend draadje, soms een stevige rode draad. We

verwonderen ons over hetgeen ons allen verbindt. Maria de Groot verbindt ons door haar boek met Teresa van Avila. Wij laten ons inspireren door het grotere verband van de Karmeltraditie.

De coronamaatregel dwingt ons tot afstand van elkaar. We behoren ons minder te bewegen. Maar bezinning is vrij. Ik hoop dat Karmelbeweging in onze samenleving, op de kade van het leven, een origineel weefsel zal blijven waarvan het ontwerp door de tijd heen nog met vele draden verrijkt wordt.

Fier overeind – Bennie Vehof

Ik reageer voor de vuist weg op de gestelde vragen. Uit mijn hart.

– Wat blijft voor mij overeind en geeft mij vreugde?

Mijn religieus leven is zeker overeind gebleven. Ja ik mis natuurlijk mijn inspirerende bijeenkomsten en mijn liturgische deelnames. Maar desondanks kwam er meer ruimte, nieuwe inspiratie en verdere verdieping, zowel theologisch als religieus en ook algemeen menselijk, medisch, zorgtechnisch en vooral sociaal bewuster omdat de mindere contacten wel bewuster en dieper werden. Daarom voor mij, fier overeind en zelfs grotere Gods-vreugde.

– Wat houdt mij staande?

Mij houdt staande dat ik in vernieuwd bewustzijn, in groter religieus besef, een rijker leven mag leiden. Ook houdt mij staande dat ik nu mijn media – televisie, radio, kranten, reli-abonnementen, mail en internet – en mijn goed gevulde boekenkast ook meer ben gaan waarderen. Wat een rijkdom.

Mijn nieuwe leven, met behoud van mijn dagelijkse zondagslezing van Rond de Schrift is niet slechter. Al mis ik verschillende persoonlijke contacten in amicale levende lijve, de vele telefoon- en e-mail-contacten leveren ook verrassende nieuwe aanknopingspunten op. Ik kan een nieuwe rijkdom ervaren.

– Wat geeft mij hoop?

Eerst wil ik graag kwijt wat mijn hoop tempert, soms zelfs de kop in lijkt te drukken. Voortgaande secularisatie en verdere ontkerkelijkheid in West-Europa, en in mijn geval specifiek in Nederland en vooral ook in Twente. Daar begin ik mij steeds geloofs-eenzamer te voelen. Nu begint echt duidelijk te worden dat ook ik een kind van het na-oorlogse rijke roomsche leven ben. Wat allemaal zo katholiek kerkelijk gewoon dichtbij levend was, is behoorlijk aan het wegroesten. En nu de vele kerksluitingen die eraan komen. Waar kan ik nog Eucharistie vieren de komende jaren? Hier bovenop komen dan nog de Coronacrisis-beperkingen. Die geestelijke communie die ik altijd al het belangrijkste vond, in elke eucharistie (of woord en communie viering), beleef ook ik nu dikwijls zondags thuis voor de KRO-NCRV-TV-buis. Dat geeft mij nieuwe hoop, vooral door de inspirerende geloofsgesprekken vooraf.

Ik sta open voor geheel nieuwe vormen van religie. Heb geestelijk tuinieren ontdekt. Heb spiritueel-abstract schilderen ontdekt. Leer mijn media screenen op multi-religieus nieuws. Heb geleerd mijn naaste naasten opnieuw te waarderen op alle goeds. Heb opnieuw tijd voor theologische verdieping door zelfstudie. Heb nog plannen op de plank liggen voor bestudering van de Landbouw in de bijbel. En tot slot, vandaag, wil ik graag de bijbel nog uitdiepen op “Geluk”. Een hele hoop. Ik hoop nog een hoop werk te mogen doen, D.V. Ik hoop nog wat jaartjes te mogen krijgen. Ik geloof in de hoop en de liefde, en in het eeuwige leven. Dat voelt goddelijk hoopvol.

Stil gezet – Pierre Humblet

Wanneer ik stil sta bij wat mij staande houdt en mij vreugde en hoop geeft, komt meteen mijn ziekenhuisopname van voorjaar 2020 in me op. Darmproblemen maakten een buikoperatie nodig en complicaties deden me op de intensive care belanden. Voor mij werd dit een diep religieuze ervaring. Ik werd ‘stil gezet’, iets wat voor een bezig baasje als ik iets heel vreemds is. Ik kon niet werken en niet lezen. Alleen maar rondkijken en observeren.

Wat ik toen zag denderde bij me binnen: Die heel gewone alledaagse toewijding van al die verplegenden en artsen die op een betrokken manier hun werk doen. Hoe ieders persoonlijkheid die persoonlijke inzet kleur geeft. Het meeleven met mij en met ieders wel en wee. De laborant, die zich met een uiterst zorgvuldig ritueel in operatiekleding hult voor een steriele ingreep. De catering-medewerkers die keer op keer vriendelijk voor ons natje en droogje zorgden. Op mij had het een inwerking die ik maar even ‘zorgmystiek’ noem. We zingen het binnen Karmelbeweging zo vaak: *“De plaats waar je staat is heilige grond.”*

Hier, in de bedrijvigheid van de ziekenhuiszorg kon ik dat haast van uur tot uur beleven, en het liet me niet meer los. Matteüs 25 kreeg concreet handen en voeten. Niet omdat het anders was dan anders. Nee, deze toewijding en aandacht is er altijd. Het gebeurde doordat ik zelf anders was en het in mijn eigen stil worden kon ‘zien’. Ik ervoer wat ik herken in de volgende woorden:

*“Omvademing van licht
Zet de tijd stil,
Zet mij stil
In een eindeloos verwachten:
Iets gebeurt...
En daarna ben ik voorgoed veranderd.”*

(Anoniem, uit het blad *Stad Gods*, maart 2010)

Vreugde en hoop ontleen ik aan dit soort momenten, die me doen beseffen dat in onze menselijke zorg en toewijding Gods aanwezigheid ervaarbaar is. Overal, in de gezondheidszorg, in het onderwijs, in de ogen en de veerkracht van mijn vrouw Afra, van mijn kinderen en kleinkinderen en van ontelbare anderen.

De Karmelitaanse spiritualiteit heeft me geleerd dit meer en meer te herkennen en daar ben ik dankbaar voor. Deze ziekenhuiservaring vervulde me – ondanks mijn eigen ellende – van verwondering, vreugde en hoop. Dat maakt dat ik hier kan afsluiten met dit citaat van Frederick Buechner:

*“Vreugde is een mysterie
omdat ze overal kan gebeuren,
altijd,
zelfs onder de meest ongunstige omstandigheden,
zelfs temidden van het lijden,
met tranen in de ogen ... ”*

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Vorbereiding – Elise Vorstermans	8
Bij het 25-jarig bestaan van Karmelbeweging – Remke van Marle	10
Karmelbeweging in coronatijd – Stans Ligthart	11
De stilte trok ons een enorme diepte in – Corine Mulder-Paes	12
Met de liefde als midden – Wilhelmine van Vugt	14
Leven in Liefde – José van Sante.....	15
Ardaline Pouw – Een ongekennde vreugde	16
Corona – Peter Lammers	17
Karmel 1999-2020 – Jan A. Mulder	19
Gaandeweg – Door Hezemans	21
Niet meer van mij los te scheuren! – Mike Rijken	23
Leven met de Karmel, met de Karmelregel – Jos Kuijk-Wagemakers	24
Verbonden in geloof hoop en liefde – Marianne Römers	27
Je hoeft het niet alleen te doen – Anja van de Haar	29
Een origineel ontwerp – Herre Roorda	30
Fier overeind – Bennie Vehof	31
Stil gezet – Pierre Humblet	33
Verantwoording van de afbeeldingen	35

Verantwoording van de afbeeldingen

Alle foto's in deze bundel zijn afkomstig van de fotosite www.unsplash.com. In volgorde van gebruik zijn ze van de volgende fotografen of accounts: Dave Hoefler (foto omslag), L'Odyssé Belle (p. 7), Aaron Burden (p. 8), Milada Vigerova, (p. 9), Priscilla Du Preez (p. 10), Mehdi Sepehri (p. 11), Gabriel Sanchez (p. 12), Mark Wielinga (p. 13), Alice Denysenko (p. 14), Finde Zukunft (p. 15), Erik van Anholt (p. 16), Darren Richardson (p. 17), Andreas Haslinger (p. 18), Rachel Strong (p. 19), Yuko Tanaka (p. 20), Priscilla Du Preez (p. 21), Gift Habeshaw (p. 22), Shane Rounce (p. 23), Jr. Korpa (p. 24), Priscilla Du Preez (p. 25), Jr. Korpa (26), Youssef Naddam (p. 27), Na Visky (p. 28), Jr. Korpa (p. 29), Ratih Mandalawangi (p. 29), Priscilla Du Preez (p. 31), Monica Galentino (p. 32), Jr. Korpa (p. 33) en Mahdi Sepehri (p. 34).

